

Václav Cílek ukazuje krásy, tajemství i mýty

Výpravná kniha Cílka a kolektivu se jmenuje „**Střední Brdy – hory uprostřed Čech**“. Může se s ní chlubit Nakladatelství Dokořán

TIP DENÍKU

RADEK STRNAD

Česko – Příroda úžasná, co bychom si bez ní počali? Je majestátní, umí nám dát duševní klid, nikde jinde si člověk neodpočine lépe než právě v ní. Toho si je také dobře vědom uznávaný Václav Cílek, oblíbený český geolog, klimatolog, spisovatel a popularizátor vědy. A z knihy, kterou napsal spolu s kolektivem autorů, tato radost, ale také obdiv, pýcha na krásu kolem nás a také pokora jen dýchá.

I pro děti

Motivy k vytvoření reprezentativní publikace měli její autoři různé. Lišily a liší se přitom především podle věku těch, kterým je určena.

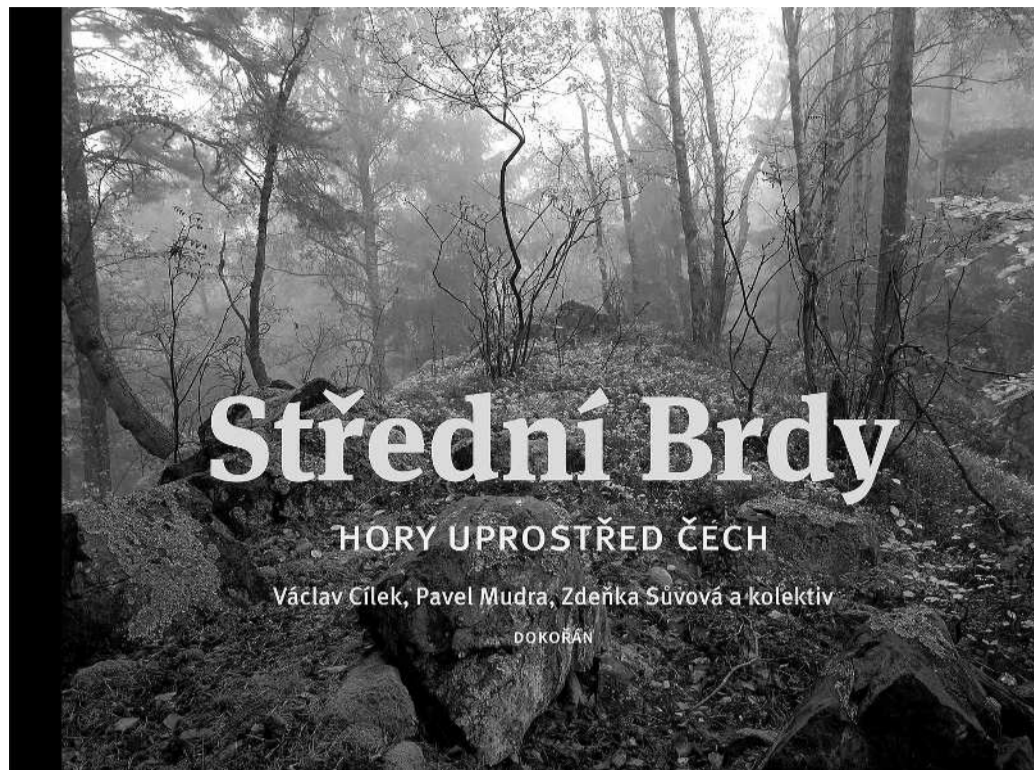
„Snažili jsme se vytvořit knihu, ve které si děti mohou listovat a prohlížet obrázky a větší děti i dospělí s radostí číst,“ píše v úvodu autoři publikace „Střední Brdy – hory uprostřed Čech“.

Ze Srdce Brd

Kraj pod vládou železa, zlata i bronzu se lesní opuštěností podobá dávnému keltskému Boiohemu. Je uhlířů, pytláků i bytostí lesa. Na jaře tu rozkvétají louky plné modrých kosatců, na podzim se skály pokryté buky a duby barví do žluta a suťová pole pokrývá rajská zahrada mechů a lišejníků... (z knihy)

Tým se soustředí na jádro oblasti – Srdce Brd, které chápe jako nejvyšší plochý hřeben kolem Toku, Prahy a Třemšína. Ve svém díle tak popisují zejména bohatství a vývoj přírody. Významnou součástí knihy jsou ilustrace a rekonstrukce Renáty Fučíkové; vědomě navazují na malířskou a ovšem i mytickou tradici díla autorů Jaroslava Panušky a Jana Konůpka.

Jádrem kolektivu autorů přírodní knihy jsou Václav Cílek, Pavel Mudra a Zdenka Sůvová. Ve své knize „Střední Brdy – hory uprostřed Čech“

připomínají, že přímo uprostřed husté zaldiných středních Čech leží pohorí, které se podobá Šumavě. A přitom toto území kupodivu během posledních skoro sto let kromě vojáků a lesníků navštívilo jen pár lidí.

Mystická krajina

Na jeho okrajích se zvedají tři bájně vrchy pokryté pravěkými pevnostmi a možná

i svatyněmi – Plešivec s mnoha nálezy bronzových pokladů, Žďár nad ložisky železných rud a zlatonosný Třemšín. Kraj, který je pod vládou železa, zlata i bronzu, se lesní opuštěností podobá dávnému keltskému Boiohemu. Je to kraj uhlířů, pytláků a dalších lidí a bytostí lesa. Na jaře zde rozkvétají louky plné modrých kosatců, na podzim se skály pokryté buky a duby barví do žluta a suťová pole

pokrývá rajská zahrada mechů a lišejníků.

Bojovníci i démoni

A přece je v těchto krásných skalnatých a šedavých horizontech něco studeného a skoro nepřátelského – snad stíny bojovníků, dýmy mlířů, strašidelné pověsti o lesních demonech či odlesk hornické a cvočkařské bída.

Tato kniha pojednává o vý-

znamu Středních Brd z pohledu skal, stromů i samotného člověka, který v těchto místech nikdy nedokázal založit trvalé sídlo. „Les tu dál vládne, určuje hudbu pramenů i šum podzemních vod. Střední Brdy se opět otevírají lidem a je třeba toho využít, protože čas se nikdy nevrací a zde to platí dvojnásob,“ upozorňují autoři. A oni dobře ví, o čem píší v knize o necelých dvou stech stránkách, která je k máni za téměř pět set korun.

KDO VEDL TÝM

Václav Cílek (* 11. května 1955) vystudoval Přírodověd. fakultu Karlovy univerzity. Ač se zabývá hlavně změnami klimatu a prostředí, vývojem české krajiny a interakcemi mezi přírodou a civilizací, má v knihách přesahy k literatuře, religionistice, filozofii, teologii, výtvarnému umění i hudbě. Za krajiny vnitřní a vnější a Makom. Kniha míst dostal cenou Toma Stopparda za rok 2004. V roce 2007 získal Cenu ministra život. prostředí „za výrazný přínos k popularizaci české vědy, zejména geologie a klimatologie“...

Pavel Mudra je krajinný ekolog a fotograf z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. **Mgr. Zdenka Sůvová** (*1978) vystudovala zoologii na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích. Zabývá se archeozoologií a paleoekologií v prostoru evropském i blízkovýchodním.

Johan Theorin: Kvalitní detektivka musí obsahovat záhady

ROZHOVOR

RADEK STRNAD

Severní Čechy – Švéd Johan Theorin je pro mne jedním z nejzajímavějších autorů dneška. Když se mi jeho bravurní psychotriller „Skrýš“ (až v duchu svého názvu a děje) ztratil, musel jsem si ho koupit znovu – tak mne dostal. Vítám a rád čtu i další knihy spisovatele, jehož v ČR vydává brněnské vydavatelství MOBA stejně, jako knihy severočeského Vlastimila Vondrušky, Thomase Engera a pár mých dalších oblíbenců.

A protože Theorin (ročník 1963) nedávno vydal strhující povídkovou knihu „Na velké planině“, nabízíme s ním čtenářům Deníku rozhovor. Povídání s mužem, který se může chlubit oceněním CWA In-

ternational Dagger. Získává ho nejlepší cizojazyčná detektivka přeložená do angličtiny ve Velké Británii (Smrť). Není mnoho držitelů ceny Glass Key a jsou jednotlivci, podle jejichž krimi románů se točí filmy. K této elitě se řadí i Theorin. Vždyť ve světě prodal více než 3 miliony knih, jsou přeloženy do více než 20 jazyků.

Rád píšete o historii, vaše oblíbené téma je rodinné tajemství, které přechází z pokolení na pokolení. Proč?

Snad proto, že život, který lidé žijí na Facebooku, je tak radostný a bezproblémový. Chci vyprávět o tom, o čem lidé nepíší. Myslím, že každá rodina má něco, o čem nechce s druhými mluvit. Samozřejmě to nemusejí být nějaké závažné trestné činy, může jít jen o menší nebo větší nezdařry, staré hříchy, o nichž se

ve rodině jen šeptá, lidé se za ně stydí a nechťejí se s nimi chlubit navenek.

V Mlýnech osudu píšete také o švédských emigrantech. Nechci prozrazovat příliš mnoho, ale ne všichni se dostali do vytožené zaslíbené země, vidíte?

Rozhodně ne. My jsme se ale doslechli téměř výhradně o těch, kterým se v nové zemi dařilo a zbohatli. Mnozí se vrátili domů a dávali na odív své bohatství, ostatní prostě zmizeli. Chudí obyvatelé Ólandu se před sto lety vydali do různých koutů světa, ovšem většina z nich zamířila do USA. Můj dědeček měl dva strýčky, Huga a Martina Gerlofssonovy. Oba se na začátku minulého století vypravili přes Atlantik do

Chicaga. Hugo tam založil jedno z prvních fitness center v USA (tenkrát se jim říkalo Physical Therapeutic Institute) a stal se z něho majetný člověk, jeho mladšího bratra Martina už měsíc po příjezdu oloupili a zabili.

Čtenáři se těšili na další setkání s Gerlofem Davidssonem, nyní se tedy dočkali. Gerlof je důležitá postava. Měl jste od začátku promyšlený jeho vývoj?

Věděl jsem, že v každém dalším románu bude o něco starší, ale že bude stále v dobré mentální kondici, že bude přemýšlet o problémech druhých lidí a bude se jim snažit pomáhat. V Mlýnech osudu se na ostrově setkává s mnoha turisty, z tolika neznámých tváří mu přechází zrak. Na Ólandu se toho v létě děje daleko víc než po zbytek roku, proto Gerlof zažije mnohem

víc dramatických událostí než v předchozích třech románech.

V románu se pouštíte do světa ve stínu, do šedé zóny, v níž nikdo není takový, jakým se zdá být. Co má podle vás obsahovat kvalitní detektivka?

Záhady. Důležité jsou i postavy a prostředí. Když ale čtu nebo píšu detektivku, vyhledávám různé velké záhady, které mě chytanou a nepustí.

Co nyní píšete?

Píšu román žánru fantasy, který se odehrává ve vysokých skandinávských horách a hlubokých údolích. Chci psát o něčem úplně jiném než je olandská plochá krajina. Už od dětství mě fascinuje jeden norský skalní blok – Prei-kestonen u Stavangeru. Takže to vypadá na příběh s mnoha nečekanými zvraty.

Četba „S elegancí ježka“ je nejsložitější, jakou jsem točila

Příznala to populární a sympatická herečka **Tatjana Medvecká** k audioknize podle románu francouzské spisovatelky Muriel Barbery

NA SLOVÍČKO

Česko – Renée působí jako typická stárnoucí, omezená domovnice. Potají se však oddává četbě filosofie a náročné literatury. Její pokoutné intelektuální spády odhalí dvánáctiletá Paloma, odhodlaná pro nesmyslnost života k sebevraždě. To je stručný děj audioknihy „S elegancí ježka“, která vyšla u OneHot-Book a načetly herečky Tatjana Medvecká a Lucie Pernetová. Jak si to užily? Samy řekly...

Jak na vás působil příběh knihy?

Tatjana Medvecká: Z úvodních stran jsem byla poněkud zmataná, celé se mi to zdálo

být příliš sofistikované. Ale postupně se mi text víc a více zamlouval a nakonec jsem byla opravdu stržena a dojata.

Knihu vyprávějí vaše postavy „na střídačku“? Čtla jste ji celou nebo jen své linie?

Lucie Pernetová: Celou. Netroufla bych si jít do studia a znát jen své „repliky“.

Bavila vás Renée jako postava „utajené intelektuálky“?

Medvecká: Shodou okolností jsem nedávno četla v rozhlasu Himmlerovu kuchařku, i ta je francouzská. V obou případech jde o až exhibiční znalosti zmíněných autorů.

V prvním případě historicko-politických, ve druhém filo-

sofických. A navíc jsou v obou případech protagonistkami prosté ženy: kuchařka a domovnice. Zvláštní shoda náhod, nemyslíte?

Máte něco společného?

Medvecká: Renée a já? Nic mě nenapadá! Na rozdíl od Renée mi nebyla dána schopnost originálně přemýšlet nebo se zabývat filosofií. Možná nacházím drobnou podobnost v okouzlení japonskou kulturou, její úspornost mě vždy fascinovala či zalíbila v jazyce a gramatice. Je nádherné, jak se Renée umí vytočit nad špatně umístěnou čárkou ve větě. To jsem si vychutnala.

A jak vy jste se zila s Palomou, předčasně vyspělou, přemýšlivou dvanáctiletou dívkou?

Pernetová: Nejprve jsem nevěděla, jak na to, ale snad jsme s paní režisérkou Jitkou Škápíkovou našly cestu, která

se líbila nám a bude snad i poslouchat. Zjistilo se, že pokud se nesnažím znít dospěle, jsem vlastně dítě. Takže nakonec těch dvanáct let nebyl tak těžký úkol.

Čím vás inspirovala?

Pernetová: Inspirovaly její láska ke všemu japonskému.

Posluchači a diváci vás mají možná spojenou hlavně s pozitivně naladěnými postavami, ale Renée je nabračená. Jak ji čtete?

Medvecká: Byl to neshodný

úkol. Vedle nenáročných situací tu jsou části filosofující, uměnovědné. Až mě napadlo, zda se autorka, profesorka filosofie, sama neprojektuje do postavy Renée. Zda pro pány profesory z pařížské Sorbony není člověkem odjinud, s podstatně nižším společenským postavením...

Bylo pro vás něco při četbě audioknihy obtížnější?

Medvecká: Myšlenková náročnost. Množství pojmů z filosofie. Při přípravě jsem pořád jen googlovala. A vlastně se celou dobu styděla, jak jsem velice nevzdělaná.

A co francouzština?

Medvecká: Žádný problém, francouzsky umím. Spíš hrozilo nebezpečí, aby to člověk s výslovností nepřeháněl. Naštěstí správnou výslovnost znaly režisérka Jitka, spoluhráčka Táňa i Google. (red)